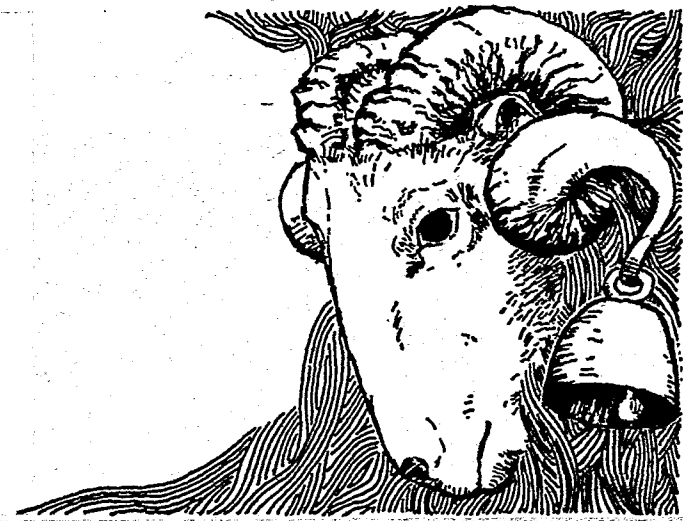

belhamel

Informaties uit de Landbouwhogeschoolgemeenschap.

5de jrg. Nr. 10 - 18 mei

Verschijnt 2x per maand

Kopij: inleveren Herenstraat 25, Wageningen, tel. 89111, toestel 2463 (82463).

doelformulering van studieprogramma's

door a. w. van den ban

Ter voorbereiding van de nieuwe studieprogramma's wordt aan de Landbouwhogeschool een begin gemaakt met de formulering van de onderwijsdoelen, die men met deze programma's tracht te realiseren. Het is niet gemakkelijk om de beste methoden te vinden om tot deze formulering te komen. Daarom lijkt een discussie hierover wenselijk. Een eerste bijdrage tot deze discussie heeft het Bureau Onderzoek van Onderwijs geleverd met haar rapport „Taakgeoriënteerde studieprogrammering”. Dit artikel wil deze discussie voortzetten.

Deze verandering van studieprogramma's lijkt nodig te worden in het kader van de „wet herstructurering wetenschappelijk onderwijs”. In deze wet wordt een vierjarige studie tot het doctoraal examen voorgesteld, voor een deel van de studenten gevolgd door een driejarige voorbereiding tot een promotie. Daarnaast zijn er nog enkele andere onderwijsvormen, zoals die voor de research aantekening. Een minimum eis die aan de doelformulering wordt gesteld is dat een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen het doel van doctoraalstudie, die enigszins overeenkomt met de B.Sc. opleiding in andere landen, en die van de promotie, die lijkt op een Ph. D. De opleiding tot doctor duurt bijna dubbel zo lang als die tot doctorandus, wat alleen zinvol lijkt als er een duidelijk verschil is in doel.

Als men met de Ph. D. opleiding de bedoeling heeft onderzoekers op te leiden, zal men naar mijn overtuiging het voorstel van de Koninklijke Academie van Wetenschappen moeten volgen en ook na het doctoraal examen nog een deel van het onderwijs cursorisch moeten geven. Dit gebeurt in de Verenigde Staten ook in de „graduate school” en er bestaat weinig verschil van mening over de grote betekenis van dit onderwijs voor de kwaliteit van de opgeleide onderzoekers.

Een moeilijkheid is dat bovengenoemd wetsvoorstel nog bij de Kamer in behandeling is, zodat de uitgangspunten nog niet vast staan. Het voorlopig verslag van de behandeling in de commissie van de Tweede Kamer, dat onlangs is verschenen, geeft mij de indruk dat ongeveer 90% van de kamerleden voor de grote lijnen van het wetsvoorstel zullen stemmen, maar dat in de uitwerking nog wel vrij belangrijke wijzigingen kunnen komen. De progressieve drie stellen bijv. voor het v.w.o. weer terug te brengen van 6 naar 5 jaar en dit jaar te benutten om de universitaire studie tot het doctoraal examen op 5 in plaats van 4 jaar te brengen.

Beginpunt

Bij de formulering van doelen kan men het beginpunt zoeken bij de taak waarvoor men de studenten tracht op te leiden of bij een analyse van de wetenschapsgebieden, waarin men hen tracht op te leiden. M.i. zullen we beide wegen moeten volgen.

Bij de ontwikkeling van de „nieuwe” wiskunde, die thans op de meeste v.w.o. scholen wordt toegepast, is men vooral uitgegaan van een analyse van de wetenschap. De methode die hierbij is toegepast verdient ook in Wageningen de aandacht. Een beschrijving hiervan kan men bijv. vinden bij J. S. Bruner, Towards theory of instruction, Cambridge, Harvard University Press, 1966. (Een vertaling verscheen bij Lemniscaat). Deze zullen we hier niet samenvatten, maar ons beperken tot de methodiek van de taak analyse.

Ook zal ik er geen rekening mee houden dat het doel van het onderwijs ook kan zijn de bevordering van de zelfontplooiing van de studenten. Dit is niet omdat ik deze gedachte onjuist vind, maar omdat ik niet goed weet hoe we van hieruit tot concreet geformuleerde onderwijsdoelen kunnen komen. Wel lijkt enige vrijheid in de keuze van het studiepakket hiervoor noodzakelijk.

Taakanalyse

Een analyse van de taken waarvoor de afgestudeerden opgeleid worden is zeker niet gemakkelijk. Men komt er niet door te analyseren welke taken worden vervuld door degenen die de laatste jaren zijn afgestudeerd. In de eerste plaats levert dit niet het noodzakelijke onderscheid in de taak van een doctorandus en een doctor. In de tweede plaats verkeren we in Nederland in een fase waarin we overgaan van universitair onderwijs voor een kleine elite naar onderwijs voor een vrij brede massa. Dit wordt geïllustreerd door cijfers van Passenier van het Centraal Planbureau. Van de Nederlanders, die tussen 1945 en 1970 begonnen te werken, had 1 op de 40 een universitaire opleiding gehad, voor de periode 1970-1980 schat hij dit op 1 op de 6. Het is duidelijk dat velen van hen een functie zullen krijgen die tot dusverre door een niet-academicus is vervuld.

Hoe dit zich op langere termijn zal ontwikkelen is moeilijk te voorspellen, maar ik verwacht zeker geen daling in het aantal afgestudeerden per jaar. Deze ontwikkeling zie ik beslist niet als een ramp. Er is menige oudere niet-academicus, die heel best in staat was een academische opleiding te volgen, maar voor wie dit indertijd niet mogelijk was door het milieu waar hij uitkwam.

Als hij gepensioneerd wordt, zal hij veelal door een academicus vervangen worden, die hier te meer op zijn plaats kan zijn daar de snelle maatschappelijke veranderingen de taak veel gecompliceerder maken.

Een mogelijkheid voor de doelformulering is dus niet alleen de taken van jonge afgestudeerden te analyseren, maar ook van niet-academici, die vermoedelijk door academici vervangen zullen worden. De keuze hiervan is tamelijk arbitrair. Sommige academici komen helaas terecht in functies, waarvan men moeilijk kan stellen dat „een wetenschappelijke opleiding vereist of dienstig is”. In de dertiger jaren zijn er zelfs wel Delftse ingenieurs tramconductor geworden. Als men in die tijd de doelstelling voor het onderwijs aan de T.H. had willen formuleren, zou men hun taak niet in beschouwing hebben genomen, maar waar leggen we de grens wel?

Als we van mening zijn dat de academicus, deze taak op een andere wijze moet vervullen dan de niet-academicus dit deed, hoe beslissen we dan op welke wijze dit wel zou moeten?

Een andere mogelijkheid is om eens in het buitenland te gaan kijken, want in veel andere landen bestaat het onderscheid tussen academici met een vierjarige opleiding en gepromoveerden al lang. In verschillende van deze landen zoals de Verenigde Staten en Engeland is het universitaire onderwijs ook al eerder onderwijs voor een vrij brede massa geworden.

Flexibiliteit

Als ongeveer een zesde van een generatie een academische opleiding voltooit, zit er uiteraard een grote variatie in de taken die zij gaan vervullen. Dit maakt het wenselijk om niet te werken met één uniform stel doelen voor alle afgestudeerden van een bepaalde studierichting, maar een mogelijkheid te openen om de doelen aan te passen aan de capaciteiten en de belangstelling van de student. In het huidige studieprogramma bestaat dit al, niet in de vorm van expliciet geformuleerde doelen, maar in een grote vrijheid in de vakkenkeuze. Ik zie dit als een belangrijk voordeel boven het starre studieprogramma dat ik zelf heb moeten volgen, o.a. voor de studie motivatie. Naarmate we ons minder uitsluitend richten op de opleiding van onderzoekers, maar meer op de vervulling van maatschappelijke functies, zal de gewenste opleiding zich minder tot één discipline kunnen beperken. De oplossing voor een maatschappelijk vraagstuk kan immers vrijwel nooit binnen één discipline gevonden worden.

Conclusie

De vraag wat het doel van het onderwijs moet zijn is uiteindelijk pas te beantwoorden als we een goed inzicht hebben in het karakter van de maatschappij die we zouden kunnen en willen realiseren. Men kan deze niet rechtstreeks afleiden uit enquêtes onder afgestudeerden, studenten en (potentiële) werkgevers, maar het vraagt een grote mate van creativiteit.

(Vervolg op pag. 2)

in dit nummer o.a.:

- Veel aandacht aan de doelformulering van de studieprogramma's. De hoogleraar in de Voorlichtingskunde A. W. van den Ban opent deze serie op pagina 1. De auteurs van de brochure van het B.O.O., Q. van de Meer en J. Coopmans geven wederwoord op de kritiek van Q. Munters en A. W. van den Ban, de W.S.O. en B. Lekanne (zie het laatste nummer van 'Sociologies').

- Op de tweede pagina, verschillende berichten. De advertentie begrijpen wij niet, de inzender wel?

- Op de laatste pagina wederom recepten van kok F. Roosendaal.

Voorts een stukje proza over de wetenschap in Nederland. In Oogst, een nieuwe rubriek, moet U eens letten op het prentje. Niet geschikt voor jeugdigen.

politiek toneel

Toneelstuk over de onderwijssituatie in Suriname

In de week van 15 t/m 19 oktober zal er de Ontwikkelingsweek Wageningen gehouden worden, met als doelstellingen:

a. Het bestuderen en informeren over

forum cuba

Dinsdag 22 mei 8 uur de Wereld. Dr. J. Bouw - heeft gastcolleges gegeven aan de Universiteit van Havana in 1971.

Onderwerp: ontwikkelingsniveau van het onderwijs en onderzoek in Cuba.

J. M. C. Dirven - heeft zijn praktijk doorgebracht in Cuba 1972. Onderwerp: maatschappelijke aspecten van de Cubaanse samenleving.

Dr. D. Mulder - heeft als fytopatholoog onderzoek aan de universiteit van Santa Clara verricht in 1972.

Onderwerp: landbouw onderwijs op Cuba.

Drs. C. Stigter - landelijk secretaris werkgroep Cuba, discussieleider.

De forumleden zullen eerst een inleiding van ca. 20 minuten houden, daarna discussie.

Iedereen zeer welkom.

(Vervolg van pag. 1)
teit. Hun inzicht in de huidige taak en in de toekomst te verwachten veranderingen hierin kunnen hierbij wel een hulpmiddel zijn, vooral als hun toekomstverwachtingen gebaseerd zijn op een inzicht in het snel toenemende aantal academici. Dit betekent dat er over deze doelen verschil van mening kan bestaan zonder dat iemand kan bewijzen dat doel A juist of beter is dan doel B.

J. Passenier, Een arbeidsmarkt vol academici, Intermediair 8 (1972) 43 (27 oktober), 1-13.

REDAKTIE:

Herenstraat 25, tel. 08370-2463
J. C. v. d. Blankevoort
mev. J. Dijkstra
mev. W. Hoekstra
C. de Hoog
M. Koeman
J. van Kasteren

Redaktieassistente:
mev. J. de Hoog-Tevel, tel. 08370-11322

Medewerkers aan dit nummer o.a.:
A. W. van den Ban
Q. v. d. Meer
J. Coopmans
U.A.F.
de kok

de verschillende onderwijsstelsels in de Derde Wereld, vnl. met betrekking tot de normen en waarden, die door de systemen worden overgebracht.

b. Het bestuderen en informeren betreffende de normen en waarden, die binnen het Westerse onderwijssysteem worden overgebracht en die van invloed zijn op de mentaliteit van de Westerse mensen t.o. de niet-westerse maatschappij in al haar facetten.

Bij het onderwijs in de ontwikkelingslanden valt de nadruk op de invloed van overgeërfde koloniale onderwijsvormen en -inhoud, die van wezenlijk belang is voor de ontwikkeling van die gebieden.

Ons (de WSTA) is gevraagd om voor deze week een toneelstuk te maken en te spelen, dat duidelijk maakt hoe deze problematiek in elkaar zit en wat er mogelijk aan gedaan zou kunnen worden.

Als concreet voorbeeld hiervoor hebben we gedacht aan Suriname, waarin dan vooral de duidelijk zichtbare, de ontwikkeling potentieel belemmerende factoren, die zijn overgebleven uit het oude Nederlandse systeem, gesteld kunnen worden tegenover de werkelijke behoefte van de huidige Surinaamse samenleving. Hierbij kan gedacht worden aan onderwijsvormen zoals die van Illich en Freire, die pogen via directe bewustmaking en activering van de bevolking de hele opleiding en opvoeding te integreren in het maatschappelijk leven, dus een bewustmaking van hun afhankelijke positie.

Wij zoeken goed gemotiveerde mensen voor dit project. Wie hier voor voelt, moet zich realiseren, dat hij er in de zomervakantie zeker 3, 4 weken ervooruit moet trekken. Eerst een gedegen scholing, met bv. informatie van de Surinaamse Studenten Vereniging, Imperialismekollektief, div. literatuur, etc. Dan zal een stuk in elkaar gezet worden, met behulp van een beroepskracht, die gespecialiseerd is in politiek toneel. Het stuk kan dan in september/oktober ingestudeerd worden.

Inlichtingen en opgave: WSTA, hotel „de Wereld”, tel. 83683 (Arie vd Brand).

VRIJDAG 15 JUNI 1973

STUDIEDAG L.-H. WAARHEEN?

In onze komende nummers

meer aandacht aan de

toekomst

Tip voor het college van bestuur! - L.F.D.L bestuur!

Je probeert van alles, maar 't blijft komen. Roos kan hardnekkig zijn.

Toch moet u dan nog 'ns een keer iets nieuws proberen:
L+F Anti-Roos.

In 't begin gebruikt u L+F 2x per week, daarna gewoon bijhouden met 1x per week.

Wel volhouden, want als u de behandeling stopt of zomaar weer eens iets anders probeert, krijgt u al gauw weer de kriebels.

L+F is speciaal ontwikkeld om uw roos blijvend onder de duim te houden.

Toch maar 'ns proberen?

met

L+F Anti-roos shampoo

Houdt uw roos blijvend onder de duim.

technicus

stichting voor vluchteling-studenten uaf (university assistance fund)

centraal bureau: f. c. dondersstraat 17a, utrecht telefoon: 719411 giro: 76300

De Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF (vroeger genaamd Universitair Asyl Fonds) bestaat 25 jaar. Het UAF is een organisatie die uitsluitend gedragen wordt door giften. Met dit geld worden op dit ogenblik 70 gevluchte studenten uit een twintigtal landen in staat gesteld in Nederland hun studie voort te zetten (giro 76300 Utrecht).

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan zullen geen grootscheepse vieringen gehouden worden. Het UAF volstaat met het publiceren van een brochure, waarin een overzicht gegeven wordt van de voornaamste ontwikkelingen vanaf het bestaan in 1948 (kommunistische machtsovername in Tsjecho-Slowakije) tot op heden. In een tweede deel wordt een samenvatting gegeven van de problemen waarmee deze vluchteling-organisatie op dit moment te kampen heeft. Aangedrongen wordt vooreerst op een centrale, gespecialiseerde vreemdelingendienst voor asielzoekenden. Op dit ogenblik moeten vluchtelingen zich melden bij de politie van hun toevallige plaats van verblijf. Het UAF vindt dat daar dikwijls de nodige achtergrondkennis ontbreekt om na te gaan of het verhaal van de asielzoeker bona fide is en dat de achtergronden en psychische ingesteldheid van de vluchteling zelf niet steeds voldoende worden aangevoeld. Verder wordt gewezen op de lange wachttijd (gemiddeld 9 maanden) voordat de beslissing valt of de asielzoeker mag blijven of niet. In die tijd mag hij niet werken en kan hij ook geen bijstand krijgen. Het UAF stelt dan ook in veel gevallen een ernstige verpaupering vast. Helaas is ook na het verkrijgen van legaal verblijf de situatie niet zeer gunstig: „De sociale opvang en begeleiding van vluchtelingen die op een of andere wijze asiel verkregen, ontbreekt vrijwel geheel”, aldus het UAF.

Verder wordt de situatie van de vluchtelingen vergeleken met die van de buitenlandse werknemers. Naast overeenkomsten worden grote verschillen vastgesteld. „De buitenlandse arbeider is aangeworven, komt in een min of meer voorbereide situatie (werk en huisvesting) en met het idee hier beperkte tijd te verblijven. De vluchteling komt met helemaal niets dan alleen de vraag of hij mag blijven of helemaal opnieuw te beginnen”.

Tenslotte wordt ingegaan op de specifieke problemen van vluchtelingstudenten. Het UAF is de grootste organisatie voor vluchtelinghulp binnen Nederland, en noemt dit zelf een „scheve situatie” omdat je als vluchteling-student beter opgevangen wordt dan wanneer je alleen maar vluchteling bent. Daarom dringt het UAF aan op de oprichting van een krachtige landelijke organisatie voor vluchtelinghulp. - Als kleine organisatie voelt het UAF zich trouwens niet altijd opgewassen tegen de aanzienlijke psychische moeilijkheden, waarmee een aantal vluchteling-studenten te kampen hebben. De begeleiding moet zich thans beperken tot contact houden, behulpzaam zijn bij praktische problemen, volgen van het studieverloop en hulp bieden in crisissituaties.

Toch ligt het gemiddelde aantal UAF-studenten dat zijn studie met succes voltooit (ongeveer 75%) hoger dan het gemiddelde voor Nederlandse studenten.